

PITAJTE — ODGOVARAMO

Pitanje: S. M.: »Cesto s pjevačkim zborom pjevam pod sv. Misom psalme, ali — kao neškolorani orguljaš — ne znam da li ih pravilno izvodimo. Molim Vas, odgovorite mi kratko kako se pravilno izvodi pjevanje psalama«.

Odgovor: U tradicionalnoj, službenoj psalmodiji postoji devet raznih načina pjevanja psalama s obzirom na početak, tenor i kadence. Za njih postoje određena pravila koja ću Vam opisati. Ostale vrste psalama koje su slobodno skladane izvode se prema uputama skladatelja ili prema uobičajenim pravilima za izvođenje liturgijskih skladbi. Najidealnije bi bilo kad bi psalmist (solist) pjevao svoj dio, pjevački zbor dio koji je njemu namijenjen, a puk najlakši dio, a to je obično antifona ili odgovor, tj. dio koji se stalno ponavlja (npr. nakon svakog drugog retka psalma) i koji se lako i brzo nauči. U tradicionalnom pjevanju psalama razlikuje se svečani oblik pjevanja, kad se upotrebljava initium (početak) i obični, nesvečani oblik. U nesvečanom obliku ne pjeva se initium (početak), već se odmah počima pjevati notom tenora (notom na kojoj se psalam recitira sve do kadence). Pjevanje psalama pripada recitativnom načinu pjevanja, zato treba tekst pravilno deklamirati i paziti na glavne i sporedne akcente riječi. Ne zavlaciiti pojedine riječi, ali niti ne brzati. Svaki slog traje jednako dugo. Naročito treba paziti da se troložne riječi ne izgovaraju brže (kao triole). U kadenama ne zavlaciiti, naročito ne zavlaciiti akcentuirane slogove. Također ne izvoditi akcentuirane note preglasno, grubo, forsirano, već blago. Svi pjevači trebaju psalme pjevati ujednačeno, bez isticanja pojedinaca. Početkom svakog versusa treba postepeno krešendirati (tj. pjevati postepeno glasnije) sve do akcenta završne kadence. Iza akcenta treba naglo dekresendirati. Akcenti pojedinih riječi u recitiranju ne smije biti jače istaknuti od akcenata u kadenama. Od početka stiha pa sve do srednje kadence treba tekst otpjevati u jednom dahu (osim ako je označena flexa križićem). Iza srednje kadence, kod asteriscusa tj. kod male zvjezdice u sredni stiha, vrsusa, treba načiniti stanku u trajanju dviju osnovnih vremena (tj. koliko treba da se izgovore dva sloga riječi). Drugi polustih se također pjeva jednim dahom. Iza završene kadence treba načiniti istu stanku kao i iza prvog polustiha. Također i iza zadnjeg versusa prije ponavljanja antifone. Na sličan način izvode se i ostali slobodno skladani psalmi ako imaju istu šemu pjevanja, tj. početak, tenor i kadence.

Pitanje: M. B.: »Molim da mi odgovorite da li u Zagrebačkoj nadbiskupiji postoji kakva komisija za liturgijsko pjevanje. Ako postoji, molim, napišite mi punu adresu te komisije.«

Odgovor: U zagrebačkoj nadbiskupiji postoji Odbor za crkvenu glazbu zagrebačke nadbiskupije, čija je svrha promicanje liturgijske glazbe. Adresa glasi: Odbor za crkvenu glazbu zagrebačke nadbiskupije, Zagreb, Kaptol 29/II.

Pitanje: S. katehista: »Molim, napišite mi koji je najlakši način da djeca, koja ne znaju note, nauče što brže nove popijevke.«

Odgovor: Temeljite metodičke upute kako možete najlakše uvježbati nove pučke popijevke s vjernicima u crkvi — a te vrijede i za djecu — naći ćete u »Sv. Ceciliji« br. 1 iz godine 1972. na strani 30. Ovaj broj časopisa možete dobiti kod izdavača: Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. Opisani način uvježbavanja novih pučkih popijevaka možete, nešto modificiran, primijeniti i uz svaku vjeronaučnu pouku u trajanju od oko 5 minuta. Pokušajte pa nam javite rezultat.

Pitanje: »Došla sam kao sestra orguljašica na župu u čijoj se crkvi puno popijevaka pjeva iskrivljeno. Što da činim: da li da pokušam krive napjeve i krivi ritam ispravljati ili da pustim narod neka pjeva kako zna?«

Odgovor: Ispravljati već naučene popijevke koje narod u crkvi pjeva već dulje vrijeme uzaludan je posao, koji nema smisla, jer te »pogreške« puk više ne može ispraviti. Vjernici, vjerojatno, ne smatraju da pjevaju krivo. Možda ih je bivši orguljaš krivo naučio, ali je vjerojatnije da su vjernici sami tokom vremena »iskrivili« melodije popijevaka prema načinu pučkog pjevanja u tom kraju. Gotovo svaka naša pokrajina ima neke osobitosti pjevanja koje su karakteristične baš za taj kraj. To posebno vrijedi za Dalmaciju i Primorje s otocima, Istru, Međimurje itd. Prema tome nemojte ispravljati one skladbe za koje Vi mislite da puk krivo pjeva. Radije s vjernicima naučite nove popijevke koje su kratke i lagane te odgovaraju melosu toga kraja. Ako je narod do sada pjevao te popijevke bez pratnje orgulja, možda čak i višeglasno, nemojte ni Vi pjevanje tih popijevaka pratiti orguljama. Instrumentalna pratnja tih starih višeglasnih popijevaka nije potrebna jer narod često pjeva netemperirano, što nije krivo, niti je distoniranje i što orgulje kao temperirano glazbalo ne mogu svirati pa se tada zaista i čini kao da vjernici pjevaju krivo.

Pitanje: Župnik: »Koje su orgulje praktičnije za crkvu: elektronske ili klasične? Kakav je smještaj orgulja najpovoljniji?«

Odgovor: Mehaničke orgulje sa sviralama su bolje, ljepše i praktičnije. Uredba o sv. Bogoslužju II. Vatikanskog koncila u gl. VI. t. 120. kaže: »Neka se orgulje sa sviralama veoma cijene u latinskoj Crkvi kao tradicionalno glazbalo, jer im je zvuk sposoban da divno uzveliča crkvene obrede i silno uzdigne dušu k Bogu i vrhunaravnom.« A o smještaju orgulja kaže Obnovljeni obred Mise (od 6. IV. 1969.) u t. 275: »Orgulje ... neka se tako zgodno smjeste da pomažu pjevanje zbora i puka te da ih svi mogu nesmetano čuti kad same sviraju.«

T.